

هيلي

(د ځوانو شاعرانو ګډه شعري جونګ)

راټولونکی

Ketabton.com

محمد اسماعيل يون

۱۳۸۷ ل

هيلي

(د خوانو شاعرانو گډه شعري جونگ)

راتولونکی

محمد اسمعیل یون

بسم الله الرحمن الرحيم

کتاب پېژندنه

هيلي	د کتاب نوم:
محمد اسمعيل يون	راتولونکي:
يون کلتوري يون	خپرندوی:
۱۰۰۰ ټوکه	چاپشپر:
۱۳۲۷ ل کال	لومړی چاپ:
۱۳۸۷ ل کال	دویم چاپ:
	د راتولونکي
(۱)	پرله پسې نومره:
	د خپرندوی
(۱)	پرله پسې نومره:
ضيا الرحمن ضيا	کمپوزر:

نيوليک

مخ	سرليک	گڼه
۱	د ځوانو شاعرانو دا «هيلي»	۱
۲	يادښت	۲
۷	د شعر دا تنکي گلان	۳
۱۲	ددې جونگ د شاعرانو لنډه پېژندگلوي	۴
۱۴	ملت	۵
۱۶	غزل	۶
۱۷	د خيال په څڼو	۷
۱۸	د هوس په شونډو	۸
۱۹	غزل	۹
۲۰	امن او جنگ	۱۰
۲۲	د وطن مينه	۱۱
۲۳	بې تنگ زړگي ته	۱۲
۲۵	غزل	۱۳
۲۶	د حيا په اور	۱۴
۲۸	د مينې دنياگي	۱۵
۳۰	د خزان غېږ	۱۶
۳۲	کله نا کله	۱۷
۳۳	د محبت گلونه	۱۸
۳۴	تپوس	۱۹

۲۰	د سولې لمر ته	۳۵
۲۱	غزل	۳۷
۲۲	کسات	۳۹
۲۳	د اور خپې	۴۱
۲۴	د لېموپه لار	۴۲
۲۵	د حسرت شغلې	۴۳
۲۶	غزل	۴۴
۲۷	د زړه درد	۴۵
۲۸	غزل	۴۷
۲۹	د زړه خبرې	۴۸
۳۰	غزل	۴۹
۳۱	غزل	۵۰
۳۲	غزل	۵۲
۳۳	غزل	۵۳
۳۴	غزل	۵۴
۳۵	غزل	۵۵
۳۶	پښتني انداز	۵۷
۳۷	غزل	۵۸
۳۸	غزل	۵۹
۳۹	پښتنه مینه	۶۰
۴۰	غزل	۶۱
۴۱	دا کور یوازې ستا دی	۶۳
۴۲	غزل	۶۵

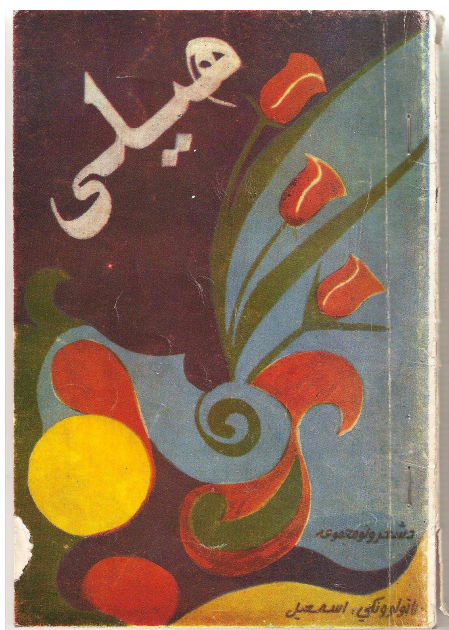
۶۶	د وطن هجر	۴۳
۶۷	غزل	۴۴
۶۸	غزل	۴۵
۶۹	غزل	۴۶
۷۰	غزل	۴۷
۷۱	شاهین نظر	۴۸
۷۲	غزل	۴۹
۷۳	پسرلی شو	۵۰
۷۴	غزل	۵۱
۷۵	د اوبنکو پیغام	۵۲
۷۷	د محبت کلی	۵۳
۷۸	د ارمان غېږه	۵۴
۸۰	غزل	۵۵
۸۱	غزل	۵۶
۸۲	سوی سواره	۵۷
۸۴	غزل	۵۸
۸۵	غزل	۵۹
۸۷	د بنایست اثر	۶۰
۸۸	توده مینه	۶۱
۸۹	شهید ته	۶۲
۹۰	د وینو ویالې	۶۳
۹۱	امتحان	۶۴
۹۲	د کاهو باران	۶۵

۹۳	غزل	۶۶
۹۴	کارِ کاته	۶۷
۹۶	د هیلو کاروان	۶۸
۹۸	دهیلو غوتی	۶۹
۱۰۰	ای هېواده	۷۰
۱۰۲	پښتني حیا	۷۱
۱۰۳	نرگس لیمه	۷۲
۱۰۴	کتل	۷۳
۱۰۵	آه	۷۴
۱۰۶	ازمون	۷۵
۱۰۷	د ماضي خندا	۷۶
۱۰۸	د اوښکو جنازې	۷۷
۱۱۰	متېکور	۷۸
۱۱۱	د محمد اسمعیل یون لنډه پېژندنه	۷۹

د دویم چاپ سریزه:

د ځوانو شاعرانو دا «هیلې»

د شعرونو دا جونگ چې ستاسو په لاس کې دی، دا د کوزې پښتونخوا یا لر افغانستان او بر افغانستان د ځوانو شاعرانو د شعرونو د بېلگو یوه ټولگه ده. دا ټولگه ما له نن څخه نږدې

(۲۱) کاله دمخه پر ۱۳۲۶ ل کال، راټوله کړې وه او پر ۱۳۲۷ ل کال، د هغه وخت د ځوانانو سازمان له خوا د زرگونو ټوکو په شمېر چاپ شوې ده. هغه مهال زه د خوشال خان لېسې د دولسم ټولگي زده کوونکی وم او تخلص مې لاهم نه و غوره کړی.

د تعلیم او تحصیل په بهیر کې چې د چا د شعرونو، لیکنو او

يا بل کوم ځانگړی اثر چاپ شي، نو دومره کيف لري، چې
سړی يې بل مثال نه شي وړاندې کولای، په تېره بيا په هغسې
حالاتو کې چې د چاپ وسايل هم په نشت حساب و او
اقتصادي تنگسيا هم تر حده زیاته وه. زه لاد خوشال خان
لېسې د يوولسم ټولگي زده کوونکی وم، چې ددې لېسې د
ادبي انجمن د مشر په توگه وټاکل شوم، د دوو کلونو په بهير
کې مو په لسگونو غونډې او مشاعرې جوړې کړې او په نورو
ناشمېره ادبي غونډو، مشاعرو او سيمينارونو کې مو گډون
وکړ، دا مهال په خوشال خان لېسه کې د ځوانو شاعرانو داسې
يوه خپه راوتوکېدله، چې د دې ښوونځي تر شمېره وتو زده
کوونکو شاعرۍ او ليکوالۍ ته مخه کړه. هغه وخت د اوس په
شان د شعرونو او ليکنو چاپ، عادي خبره نه وه، کتاب خود
ډېرو مطرحو او خال خال شاعرانو چاپېده، شخصي چاپخونې
نه وې او په خپلو پيسو د کتابونو چاپ هم ډېر دود نه و،
يوازې دولت د ليکوالو اثار چاپول او يوازې دولت ددې وس
درلود، نو دا مهال د ځوانو شاعرانو د شعرونو او ليکنو چاپ،
د هغوی په ادبي ژوندانه کې ډېر مثبت تاثير درلود. د همدې
دولسم ټولگي په بهير کې ما يوه هڅه پيل کړه، د هغو
ځوانو شاعرانو، چې دا مهال ما سره په لېسه او ادبي
انجمن کې و، د هغو د کلام بېلگې مې غونډې کړې،
تر لېسې بهر د ځينو نورو ځوانو شاعرانو؛ ښځينه وو

او نارینه وو، د کلام بېلگې مې انتخاب او همدارنگه په کوزه پښتونخوا کې د یو شمېر ځوانو شاعرانو له چاپي او ناچاپه شعري ټولگو څخه مې هم ځینې بېلگې غوره کړې او په دې ډول مې د هغه وخت د ځوانو شاعرانو د شعرونو یو غورچاڼ یا منتخب ورڅخه جوړ کړ. په دې مجموعه کې په ټولیز ډول د هغه مهال د (۴۰) تنو ځوانو شاعرانو د کلام (۷۴) بېلگې خوندي شوي، دا هغه شاعران دي، چې تر دې مهاله د یوه هم په مستقل ډول د شعرونو ټولگه نه وه چاپ شوې، خو په ځینو اخبارونو او گډو شعري مجموعو کې یې یو یا څو شعرونه خپاره شوي وو، ځینې په کې داسې شاعران هم شته چې د لومړي ځل لپاره یې په همدې شعري جونگ کې شعرونه خوندي شوي دي. په یوه لښتلیک کې د شاعرانو د زېږېدو ځای او نېټه هم کښل شوي، چې له یو درې څلورو تنو پرته د نورو اکثره، د زېږېدو پر کال مطمین یم، خو ځینو یې چې وروسته بیا په نورو ټولگو کې خپل ځانونه معرفي کړي، د زېږېدو کال یې همغه نه دی ښودلی، چې هغه مهال یې ماته راکړی و. د دې شعري جونگ تر چاپ وروسته د شلو کلونو په بهیر کې په دې مجموعه کې ځینې راغلي شاعران اوس د گڼو چاپي او ناچاپي اثارو خاوندان او په ټولنه کې مطرح لیکوال دي، خو ځینو یې له دې فاني نړۍ نه کډه کړې او ځینې نور هم له خپل هېواده مهاجرت ته اړ شوي دي. کله

چې مې پر ۱۳۲۶ل کال کې دا شعري جونگ ترتيب کړ، نو بيا يې د چاپ په لټه کې شوم، هغه وخت په خوشال خان لېسه کې د زده کړې ترڅنگ د «درفش جوانان» اوونيزې قلمي همکار هم وم، له هغې لارې مې د هغه وخت ځوانانو سازمان ته مراجعه او د دې کتاب د چاپ هيله مې ترې وکړه، هغوی تر دې دمخه ځينې ادبي کتابونه چاپ کړي وو، خو اکثره يې په دري ژبه وو، دې کار ماته ښه پلمه په لاس راکړه، نو په ټينگار سره مې د خپلې ژبې د استحقاق له مخې ددې مجموعې چاپ پرې ومانه، هغه وخت د چاپ دا ډول عصري وسايل نه وو، هغوی دا جونگ په لاسي ټايپ، ټايپ کړ او بيا يې په افيست ډول، په سپين کاغذ کې چاپ کړ، د کتاب کاغذ ښه و، خو څرنگه چې متن ټايپ شوی و، نو چندان ښه نه برېښېده، خو بيا هم د هغه وخت د امکاناتو په حدودو کې يې چاپ ښه او مناسب و.

کتاب مې د ۱۳۲۶ل کال په وروستيو کې هغوی ته ورکړی و او د ۱۳۲۷ل کال په لومړيو کې، چې زه د کابل پوهنتون محصل وم، چاپ شو او په زرگونو ټوکه مې بيا ځوانو ليکوالو ته په وړيا ډول ووپشه. دا دی ددې اثر تر لومړي چاپ پوره شل کاله تېرېږي، هغه وخت زه د دولسم ټولگي زده کوونکی وم او دا دی اوس چې د ۱۳۸۷ل کال وروستۍ مياشتې دي، زه د کابل پوهنتون استاد او د پوهندوی علمي

پورې ته رسېدلی یم، دا کتاب یو ځل بیا چاپوم او د هغه وخت
خاطري او ارزښتونه بیا راتازه کوم. د تېرو شلو کلونو فرهنګي
زیار او کار مې داسې په یاد دی لکه دا تېره ورځ چې تېر شوي
وي. فرهنګي کار په ډېره مینه، صداقت او احساس ترسره
کېږي، کومه مینه چې شل کاله دمخه له ماسره د خپل فرهنګ
د غورېدلو لپاره وه، هغه اوس هم راسره ملګري ده او هر ځای
ته راسره بدرګه روانه ده. که له فرهنګ، خپلې ژبې او خپل
ملت سره د مینې زور نه وای، نو دا شلکلن فرهنګي منزل مې
نه شو وهلاي.

اوس چې زه د خپل تېرو فرهنګي کارونو پر بیا سمون او
راتولېدنګ بوخت یم، نو د ځوانو شاعرانو دا اثر د خپل دې
پیل کړي کار د لومړي اثر او هیلې په توګه یو ځل بیا خپروم،
ما خپل فرهنګي کار پر «هیلې» پیل کړی او له هیلو سره به
پایم، له نورو درنوالیکوالو څخه هم هیله لرم، چې تل هیله من
اوسي او خپل زړه ته د نهیلې-بلا پرېنږدي، په همدې هیله دا
«هیلې» ستاسو په مخکې ږدم او د لوستلو بلنه یې درکوم.

په درناوي

پوهندوی محمد اسمعیل یون

د ۱۳۸۷ ل کال د سلواغې ۳مه

کابل- افغانستان

يادښت

اوس زموږ د هېواد د ادبياتو په نړۍ کې د ادب ځوانې غوټې غوړېږي او د شعر چينې خوتېږي، چې دا کار زموږ له هيلو ډکو زړونو ته خوښي وربښي، د (هيلې) په نوم د شعرونو دغه جونگ چې ستاسو په لاس کې دی، د گلبن د تنکيو سرو غونچو د خدا يوه خپه ده، چې په غوړېدو به يې زموږ اميدونه تازه او تنده به مو پرې ماته شي.

د نوي او زاړه ادب ترمنځه د نږدېوالي غټه وسيله او رابطه هم داده، چې د ځوانو شاعرانو تازه اشعار د چاپ ډگر ته راوړي، په دې لړ کې غواړو، چې د قبایلي ځلميانو د اشعارو خوږه مجموعه، چې د بناغلي اسمعيل له خوا راټوله شوې ده او د کوزې پښتونخوا ځوان شاعران يې هم له ياده نه دی ايستلي، د قدر وړ بولو.

د ا.خ.د.س. مرکزي کمېټه به په راتلونکي کې هم د لرې او برې پښتونخوا، د ځوانو شاعرانو او ليکوالو د استعدادونو د غوړېدلو په هيله، د داسې شان مجموعو په خپرولو کې خپل هاند او هڅه ونه سپموي.

په دې هيله چې زموږ د ادبياتو په گلبن کې د ځوانو شاعرانو گرمه وينه وچلېږي، خپلې خبرې پای ته رسوم.

په درنښت

د ا.خ.د.س. مرکزي کمېټه

د شعر دا تنکي گلان

د شعرونو دا مجموعه، زموږ د گران هېواد افغانستان او پښتونخوا د يو شمېر ځوانو او تنکيو شاعرانو او ناظمانو شعرونه او نظمونه په غېږ کې نيسي. بې له شکه، دا اثر به د برو او لرو ولسونو له پيوستون سره مرسته وکړي او د ځوانو شاعرانو په تشويق کې به بې اغېزې نه وي.

د دې مجموعې موضوعات، عشقي، ملي، اجتماعي او انتقادي دي، خو د فورم له پلوه زياتره په غزل کې راځي، ازاد شعرونه او نظمونه هم لري.

په دغه مجموعه کې هڅه شوې ده، چې په لومړي گام کې د هغو کسانو شعرونه او نظمونه راټول شي، چې تراوسه پورې يې زموږ په مطبوعاتو کې د چاپ او نشر لږ چانس موندلی دی. زموږ په عقیده، مطبوعات د ځوانانو د استعدادونو د روزنې او ودې د پره بڼه وسيله ده، مطبوعاتې نړۍ د زده کړې ځای او د ځوانو هیلو د غوړېدو د پره غوره سرچينه ده. په دغه پراخه جهان کې شاعران او اديبان نه يوازې د ادبي ماليارانو په توگه د گلو کر کوي، بلکې د دغې زړه رابښکونکې دنيا له خپاند سيند څخه يو يو څاڅکی هم راپورته کوي او خپله تنده پرې ماتوي.

ادبي نقادان دنده لري، چې د ځوانو شاعرانو پر شعرونو د دې پرنسيپ له مخې چې څنگه يې بايد وليکي؟! بنوونيزه کره کتنه وکړي. د لوناچارسکي د وينا له مخې: «نقادان د ليکوالو او شاعرانو استادان دي، خو دوی حق نه لري، چې ځانونه استادان وبولي، ځکه چې که له ادبي نقادانو څخه په نقد کې تېروتنه وشي، نو همدغه شاعران تر بل هر چا څخه زيات د هغوی تېروتنې ورسمولای شي!» زه دغو شاعرانو ته په عمومي ډول سپارښتنه کوم، چې د هېواد د مجربو او نوښتگرو شاعرانو شعرونه په ژوره توگه ولولي او د نړۍ د هغو شاعرانو اثار هم مطالعه کړي، چې په پښتو او دري ژبو ژباړل شوي دي. زموږ د گران هېواد ځوان شاعران او ليکوال بايد يوه گړۍ هم د کرغېړنو افکارو په چاپېريال کې ونه اوسي، ځکه هغوی يې په پراوونو شاته پرېږدي، د نمونې په توگه: که کوم شاعر خپله ټوله شاعري يوازې او يوازې د يوې نجلۍ د ښکلا لپاره وقف کړي، نو هغه به نه يوازې د ځورېدلو پرگنو پر وړاندې خپل تاريخي رسالت لکه څنگه چې ښايي هماغسې سرته نه وي رسولای، بلکې په جرئت سره دا ويلای شو، چې د تکامل له بهير څخه به په پراوونو بېرته پاتې وي او بايد د خپلې شاعرۍ پر سرنوشت باندې له سره غور وکړي او د وخت او زمان له هيلو او غوښتنو سره سم پيوند ورکړي. زموږ عقیده دا ده، چې داسې شاعران دي د

خوبانو ښکلا وستايي، خو خپل لوڅ او برېښه ولسونه دې هم نه هېروي. په دې ارتباط کارل مارکس څه ښه وايي: «که چېرې څوک يوازې د ځان لپاره کار وکړي، ښايي لوړ شاعر، د پوهې څښتن او نامتو شخص شي، مگر هېڅکله نه شي کولای چې بشپړ شخص او په رښتيني توګه سترو وي!».

کارل مارکس: «په استثمار ګره ټولنه کې ترقي له يوه کرکجن اورپالونکي رب النوع سره تشبه کوله، چې نه يې غوښتل خپل نوښاد د مړو له کوپړيو پرته په بل شي کې وڅښي!» تاريخ ددې خبرې شاهد دی، چې کلونه کلونه او حتی په پېړيو يوشمېر شاعران او ليکوال د پاچايانو، سپاه سالارانو او شاهانه دربارونو په خدمت کې وو، خو د خلکو د پرګنو نه ايلېدونکې ارادې ته يې په خپلو ايجادياتو کې ځای ور نه کړ او له دې نه بې خبره وو، چې د ولس د خپل شويو ارادو او هيلو انعکاس هغه تلپاتې پيغام دی، چې د خلکو شاعر يې د تل لپاره له ځانه سره لري. دوی په دې هم نه پوهېدل او که پوهېدل نه يې غوښتل چې رښتيني قدرت په وسلو او د شاهانو په تاجونو کې نه، بلکې د بېوزلو پرګنو په لور او اوچت مقام کې پروت دی.

د ژمنو شاعرانو افکار که د زمانې په کړلېچونو کې په تېره هم واچول شي، نو د شنه کېدلو او غوړېدلو امکانات يې ډېر او د تل لپاره به د وخت او زمان په سرو منګولو کې د سرو

جنډو په څېر ورپېږي او وځلېږي، ځکه تاريخ پر هغوی باندې د صحت مهر لگولی دی او تر پایه پورې به د مهرباني مور په شان په خپله پسته، خو له حوادثو څخه په ډکه غېږ کې ځای ورکړي. هېڅ ډول بې بنسټه توروڼه به د هغوی پر ورین تندي باندې د مړو اړو گرد هم ونه شي پاشلی او دا ځکه چې دا د خلکو مال دی او د هغوی پرون، نن او سبا پورې تړلی دی، نو ځکه يې له لاسه هم نه ورکوي او د بلې ډيوې غوندې يې وړانگې لاسې خورېږي، تر پولو او سرحدونو څخه اوږي او د ځمکې د کُرې د هر گوټ تيارې رڼا کوي. دا د شعري نړۍ يو اړخ دی.

ددې په مقابل کې زموږ د معاصر شعر او ادب په ځوانه ادبي پروسه کې منفي تمايلاتو او بېگانه پديدو، نه يوازې زموږ نوی او مترقي شعر او ادب خوږ او ښکلی نه کړ، بلکې خپل ناولی سيوری يې هم پرې وغورځاوه.

د هر ملت د مترقي ادبياتو په بهير کې منفي تمايلات ددې سبب کېږي، چې د هغې دورې ادبيات په موقتي توگه په ولس کې تجريد کړي او د هماغې ادبي دورې جريان د بې لازې لور ته سوق کړي. د دې لپاره چې زموږ ځوان شاعران او اديبان د بېگانه پديدو ښکار نه شي او د هغوی له پيروي څخه ځان وژغوري، نو بايد د سبا په هيله د خپل شعري بڼې کې بې مېوې نيالگۍ کېننوي او بايد د هغه چا په شان هم نه

شي چي د اوبو په ډکه ويا له کي د تېرېدلو لپاره يوازې خو
لوتي غورځوي او يو ځلي پرې تېر شي، خو د دويم ځل لپاره
نه دده په درد خوري او نه هم د نورو لارويانو!

په هر حال مهمه خبره داده چي د «درفش جوانان» نشراتي
موسسې تقريباً د خپل (۸) کلن نشراتي کار په ترڅ کي د
لومړي ځل لپاره د يوې ځانگړې پښتو مجموعې د خپرېدو
لپاره تکل کړی دی، نو ځکه يې دغه کار د ستاينې وړ بولو.
موږ چمتو يو چي په راتلونکي کي د پراړزښتناک اشار د
درفش جوانان د نشراتي موسسې د مسوولينو په واک کي
ورکړو، څو يې دغه موسسه په خپل وخت کي د مينه والو
خدمت ته وړاندې کړي. همدا راز د دې مجموعې د
ترتيبوونکي ځوان شاعر اسمعيل زيارگتور بولو او د نېکو
هڅو پلوی يې کوو.

په مينه

محمد نبي صلاحي

د هغو شاعرانو لنډه پېژندګلوي چې په دې شعري جونګ کې شامل دي:

ګڼه نوم	د زېږېدو کال	د زېږېدو ځای
۱ عبدالملک بېکسيار	۱۳۴۰ل	میدان وردګ
۲ الله داد روښان	۱۳۴۴ل	ژوب
۳ کریمه لمبه	۱۳۳۹ل	کونړ
۴ اختر خوشال	۱۳۴۵ل	جنوبي پښتونخواکويټه
۵ صفيه صديقي	۱۳۴۲ل	تنگرهار
۶ محمد رياض	۱۳۴۳ل	پېښور
۷ ممتاز	۱۳۴۵ل	کونړ
۸ نادية مينه	۱۳۵۱ل	تنگرهار
۹ فيروز شاه	۱۳۴۵ل	سوات
۱۰ صديق الله بدر	۱۳۵۲ل	تنگرهار
۱۱ محب الله خپلواک	۱۳۴۹ل	کونړ
۱۲ زهره خپه	۱۳۵۱ل	میدان وردګ
۱۳ محمد يوسف قدردان	۱۳۴۳ل	جنوبي پښتونخوا پښين
۱۴ جمشيد	۱۳۵۰ل	کونړ
۱۵ علم	۱۳۴۳ل	غزني
۱۶ پلوشه ساپی	۱۳۴۳ل	لغمان
۱۷ تېمور شاه بهار	۱۳۴۳ل	جنوبي پښتونخوا وړلایي
۱۸ عطا محمد	۱۳۵۰ل	کونړ
۱۹ عبداللہ پانوس	۱۳۴۹ل	کونړ

جنوبي پښتونخوا-لورلایي	۱۳۴۹	شفیق احمد بدر	۲۰
لوگر	۱۳۴۹ل	ساجده عبدالله	۲۱
غزني	۱۳۴۸ل	حبیب الرحمن قربانخېل	۲۲
جنوبي پښتونخوا-لورلایي	۱۳۴۲ل	عبدالغني مبارز	۲۳
خوست	۱۳۴۹ل	محمد ظفر تڼی	۲۴
باجوړ	۱۳۴۵ل	ملوک هوس	۲۵
پښين	۱۳۴۲ل	فیض محمد شهزاد	۲۶
کونړ	۱۳۴۹ل	ظاهر شاه ظاهر	۲۷
وردگ	۱۳۴۳ل	احمد تکل	۲۸
تنګرهار	۱۳۴۰ل	فریده هوډ	۲۹
سوات	۱۳۴۳ل	سرزمین اسرار	۳۰
کاپيسا	۱۳۴۵ل	ملالی-ساپی	۳۱
کونړ	۱۳۴۵ل	فیض محمد تصور	۳۲
کندهار	۱۳۴۴ل	عطیه افق	۳۳
ګومل	۱۳۴۵ل	امان الله غلجی	۳۴
سوات	۱۳۴۶ل	عالم زېب	۳۵
تنګرهار	۱۳۵۰ل	لعل پاچا	۳۶
تنګرهار	۱۳۴۰ل	محمد قاسم هیله من	۳۷
خوست	۱۳۴۰ل	لاهور تکر	۳۸
کندهار	۱۳۴۰ل	شفیقہ رڼا	۳۹
لغمان	۱۳۴۶ل	اسمعیل	۴۰

ملت

څنگه په سوچويي کړم ناز دې له خندا سره
جوړ له لوړو غرويي کړم ناز دې له خندا سره

نن چې د اغيار پلو، سترگو کې موسکي شولې
دود د سپېلنويي کړم ناز دې له خندا سره

خيري گرهوان، وينې مې خپل، پردی، اشنا او يار
شمار په لېونويي کړم ناز دې له خندا سره

سرې سترگې مې نه گوري، نښه د عمرو شوگير
ډوب په نيمو شپو يې کړم ناز دې له خدا سره

هېڅ په خود کې نه يم، گرځم بېگانه له ځان
خدا پرود پردو يې کړم ناز دې له خدا سره

څه چارې دې وکړې را، وړم چې ناز د کس ناکس
څنگه بې پښتو يې کړم ناز دې له خدا سره

اوس نور اته خنده ته، خو چې دې هوس کېږي
سريه زنگونو يې کړم ناز دې له خدا سره

دا په بېکسيار باندې، ستا منت د عمر شو
گډ په غزلو يې کړم ناز دې له خدا سره.

عبدالمالک بېکسيار

غزل

راگوري چي قدم بدمه په څوکود ازغو
پرهر د زرگي سم بدمه په څوکود ازغو

سپړليه چي بيا نه کړې گل په وينو کي غرقاب
ورځمه پرې قسم بدمه په څوکود ازغو

چي هر واري درگورمه اشنا زخمي سینه
د گل په څپر هر دم بدمه په څوکود ازغو

لا اوس هم په نظر ویشتلې زړه وایم چي روغ
ساده یمه ملهم بدمه په څوکود ازغو.

رقيبۀ د ارمان څلي ته څېرم بېکسيار
خپل ژوند کي يو وخت هم بدمه په څوکود ازغو

عبدالملك بېکسيار

د خیال په څڼو

گوره زړه د خیال په څڼو مه زانگه
هسې د وصال په څڼو مه زانگه

ستړی تصور مې درختی نه شي
بس نود هلال په څڼو مه زانگه
غېږ کې به دې خدا پرو که څوک ونیسي
هسې د وبال په څڼو مه زانگه
ځنډ به دې نظره وهي گرد غوندي
گلې د مسال په څڼو مه زانگه

روغ یې بېکساره کړې په مړو حساب
د پرد چاپیریال په څڼو مه زانگه.

عبدالمالک بېکسار

د هوس په شونډو

تا د سرو گلو په ساحل کې
د وږمو په اوږو
سرې تلې ايښې نرمې
او د غوتو په ژبه
د خپو مستې نغمې
تکرار وي په ناز ناز
او

د انکار په سترگو برنډې برنډې
گوري اوبه اوبه
مينو زړو کې
د سترو هيلو پښېمان جهيل ته
او لکه شوي چې وي
د خوشالو جام له ازله يو د تا په برخه
په لاهو شوو
باندي خاندې د هوس په شونډو

عبدالمالک بېکسيار

غزل

ناست یم غمزده نن د اشنا غزل لیکم
گورم یې تصویر ته په ژړا غزل لیکم

د مینې کور ودان و په کې گرځېدم خوشال
اوس وران د مینې کور شو چې تنها غزل لیکم
په بنار کلي کوڅه کې پسې گرځم شاوخوا
وفا نه شته مجبور یم په جفا غزل لیکم
ته زما د سترگو تور او د زړه سريې دلربا
له تا مې گيله نه شته په دنیا غزل لیکم
گرېوان مې تراټې تراټې شو په اوښکو باندې لوند
په سرو گلونو ژړېږم په ژړا غزل لیکم

اخر به پرې یادېږم زه روښان د لته ضرور
پروخت د زنکدن باندې چې ستا غزل لیکم

الله داد روښان

امن او جنگ

باز: زه یو سور شهبازیمه لوړ په پرازونو کې
ته سپینه کوتره یې کښته په سیلونو کې

کوتره: گرځمه په تړو کې پل په اسمان وینم ستا
ځکه اوس پرواز کوم زه په دې دښتونو کې
زه یاغي کوتره یم هېڅ څوک مې نیوی نه شي
ځکه الوتل کوم لوړو غرو رغونو کې

باز: دا خوني پنجه به زه ستا په وینو سره کړمه
بیا به الوتل نه کړې هېڅکله په غرونو کې

کوتره: زه د سولې لوریمه لوړ مې دی ارمان همېش
څوک چې ځغلي ما پسې مري به ارمانونو کې

باز: امن امن شه کوم امن د بېوسو کار
زه خو هغه باز یمه خای مې دی په غرونو کې

کوټره: ډېر په ځان مغرور یې ته، سر په سر سرونه شته
چا چې سوله نه غوښته و سول په اورونو کې

باز: هر څو که نعرې کړې ته نعرې دې څوک نه اوري
لاړه به له مانه شې ته په اسمانونو کې

کوټره: واوره ای روښانه ته، زور او ظلم پای لري
زه د امن چغې کړم ټولو ولسونو کې.

الله داد روښان

د وطن مينه

چې په درد د خپل وطن هر څوک سوزېږي
ژوندي پايي که ظاهر کې فنا کېږي

چې مين وي د وطن په کاهو، بوټو
قرباني ته د فرهنگ غوندي درېږي
چې شهيد شي د وطن په خدمتونو
نوم يې تل په تاريخونو کې ځلېږي
سزاوار د دغې مينې هغه څوک دی
چې په مينه د وطن سر نه تېرېږي
د وصال شپه کې شهيد تابوت چې راوړي
مېړنو کې قهرمان اتل يادېږي

کریمه به قهرمان شعرونه لیکم
اتلواله اتلانو ته رسېږي.

کریمه لمبه

بې تنگ زرگي ته

زما ملگري د پنجاب په زولنو کې پراته
بې تنگ زرگيه ستا فکرونه شونډو سرو کې پراته

شونډې به څه کړم چې د خپلو خلکو وينې وينم
پښتنې خويندې سر سرتورې بې پرونې وينم

زما د خويندو عزتونه د بل په پښو کې پراته
بې تنگ زرگيه ستا فکرونه شونډو سرو کې پراته

چا چې په ژوند کې يو ارمان د ازادۍ درلوده
د پښتونخوا د لوی وطن د خپلواکۍ درلوده

هغه ملگري بې کفنه هديرو کي پراته
بې تنگ زرگيه ستا فکرونه شونډو سرو کي پراته

څوک چي په خپل بڼکلي وطن کي د بل چا نوکروي
په خپل شتمن وطن کي وږي له هر څه نهروي

وايم د هغودي هر څه په جنگېدو کي پراته
بې تنگ زرگيه ستا فکرونه شونډو سرو کي پراته

اختر خوشال

غزل

ستا د حسن تقاضې دي شي به تېرې
دا خو ورځې دې نڅرې دي شي به تېرې

دا بې تاجه پاچاهي به دې په شا شي
د غرور دې دا خوشې دي شي به تېرې
په ژړا او په فرياد درته شوم ويلې
هر نفس کې مې گيلې دي شي به تېرې
افغان سر مې سرو گوليو ته ټيټ نه شو
خبر که تا ته مې سجدې دي شي به تېرې
ساقې مستې پيالې ورکړه چې نشه شي
د خوبۍ يې دا شېبې دي شي به تېرې

ستا بڼکاري سترگې مې بڼکار کړې زه خوشال یم
دا د مينې مرحلې دي شي به تېرې

اختر خوشال

د حيا په اور

د يو اختر په ورځې
له انتظاره لرې
سترگه په سترگه شولو
ما خو هم ستا په سترگو
خواره، خواره خيالي خوبونه ليدل
په دواړو سترگو کې مو
د زړه درزا جوتنه
خو!

زما له بده بخته
دونه حيا په پښتنه غېږه کې
بېواکه ونغښتله
هله مې سترگې د حيا له اوره
لکه د شمعې ويلې شوې اوښکې
پر ځمکه پرېوتلې
پرهرپه زړه پاتې شو
ځکه مې تاته د اختر د ورځې
مبارکي ونه ويل!

صفیه صدیقی

د مینې دنیاګۍ

همدا چې په سینه کې مې غمونه نه ځایېږي
د سترگو په کاسو کې مې اورو نه ځایېږي

ګرېوان اختیار بایللی مې سیلو ته دی د اوښکو
ماشوم زړه کې مې خدایو دا رنځونه نه ځایېږي

رېباره یار ته وایه چې د خدای لپاره راشه
محل کې مې د مینې پیغورونه نه ځایېږي

تصویر د چا د عشق مې تصور کې ځای پر ځای دی
دا ځکه مې په سر کې نور فکرونه نه ځایېږي

که سل راته عالم د لېونو په سترګه ګوري
د مینې لېونتوب کې مې عقلونه نه ځایېږي

دا ولي ما په مينه کې ملګرو ګرمه بولي
رښتيني د نياګۍ کې مې رسمونه نه ځايېږي

پرون چې مې اشنا راته وعده دديدن راکړه
د زلفو په کمڅو کې مې ګلونه نه ځايېږي

چې ماتې هتکړۍ مې کړې د مينې پروا نه شته
خاطر د لېونو کې مې جېلونه نه ځايېږي

سرڅي وينم شفق کې دا يې زړه په ما سپړلي
په شعر د صفيې کې نور غمونه نه ځايېږي.

صفيه صديقي

د خزان غېږ

تا چې يادومه نو گرېوان په اوښکو ولامبي
ياره انتظار کې دې هجران په اوښکو ولامبي

واخله ژونده واخله ستا خوښي شه مبارک درته
پرېږده چې سينه کې مې خپګان په اوښکو ولامبي

دې زاړه ګوگل کې دي زړې زړې کيسې پرته
خوانې شئ اې هيلو چې حيران په اوښکو ولامبي

تا به په گرېوان يا د وړيل له پاسه وساتم
پت په زړه کې ښه يې چې ګلان په اوښکو ولامبي

پرېږده چې مې مينه د هر چا په زړه کې وغورځي
پرېږده حسرتو کې مې اسمان په اوښکو ولامبي

پرېږده چې دا څيرې گربوان نور هم پسې څيرې کړم
خو سوي گوگل کې مې ارمان په اوښکو ولامبي

گل د پسرلي وم د خزان په غېږ کې مړاوی شوم
پرخه د سهار شه چې خزان په اوښکو ولامبي

صفیه صدیقی

کله نا کله

په زړه کې د لیمو چې اوسېدې کله نا کله
د اوبنکو په باران به لمبېدې کله نا کله

که هلته به ځای نه و د زړه کور کې به مېشته وې
توپان کې د اهنو وړکېدې کله نا کله
ارمان چې دې د هجر تورو شپو ته تنها پرېښوم
که نه زما ترڅنګ به سوځېدې کله نا کله
شي شپه په سودا تېره او سپېدو ته مې نظروي
په سترگو کې چې هلته خنډېدې کله نا کله

اشنا چې مې منلې جفاګانې خپه نه وم
له هجره به مې اوبنکې بهېدې کله نا کله.

صفیه صدیقی

د محبت گلونه

مالي گلونه کره
په هغو زړونو کې چې
د شاپو دښتو په شان، وچې سپرې پرته دي
په خبر د کاهو دي، دوی چې الفت نه پېژني
د دغو کلکو زړونو، ددې سپرو ډاگونو
هوا بدله کړه ته، فضا بدله کړه ته
ورته رڼا وښه د رنګارنګ گلونو
بیا به یو لاس شو سره
کاني به وچوو موږ
د هغو زړونو شاپو دښتو ته به
د محبت له ویالې، اوبه په لپو راوړو
بیا به خړوب شي هغه
په کې به وتوکېږي
د محبت گلونه.

صفیه صدیقی

تپوس

سترگو نه دې وپوښته دا کتل کتل څه دي؟
غشي په گوگل زما سر په سر ویشتل څه دي؟

ستا د محبت په تور بڼه شوه چې تور نه شوم
سترگه د سبا بڼه یم اوس نو پتېدل څه دي
چا ویلي چې ستا د عشق، گل راشوکوی نه شم
سر په سر گلونه مې یاره په وربل څه دي؟
رنځ د خوږې مینې دې پتې په زړه کې ساتمه
اوبنکو ته حیرانه یم داسې ویر کول څه دي؟
پرځه شومه پرېوتم پښو ته دې اشنا پروڼ
خاورې شوم ایرې شومه اوس دې نو ژړل څه دي؟

زړه د صفيې درته پټې دعاګانې کړي
لوړ همت مې لوړ بڼه دی جار باندې ویل څه دي؟

صفیه صدیقی

د سولې لمر ته

ته راته خاندې خاندې
شونډې موسکۍ دې وينم
دا ستا په سترگو کې يو زېرى د خوښۍ وينمه
ښايي چې ماته يې پيغام راوړي
ښايي چې ماته يې د اوږد ويرانجام راوړي
که نه خو دا سترگې غمجنې وي تل
که نه خو دا زړگى غمجن و مدام
که نه خو جنگ و تل جگړه وه
د گوليو ډارونکى غږ و
که نه خو وير و تل ماتم و او ژړاوي به وې
تل به ځوانان په وينو رنگ و دلته
تل به وې بورې او وير جنې ميندې

دلته وي کونډې يتيمان بي شمېره
دلته خوبنې
دلته خندا
هېڅ نه وه
اوس چې ته خاندې، خاندې
شونډې موسکۍ دې وينم
دلته د جنگ ورځې ختمېږي نورې
ځکه ددې وطن د مور په غېږ کې
هر څوک چې وينمه په شونډو ويې
د سولې نغمه
خوره، خوره بڼکاري.

صفیه صدیقی

غزل

گران د بېلتون راته وختونه بڼکاري
پر زړه زما سوي داغونه بڼکاري

دا ستا د مينې د خاطر لپاره
ماته خاړونه هم گلونه بڼکاري

خدا پر و يوه که مې ارزو پوره شي
د حسن نيت که فريبونه بڼکاري

چې په کې ستا د بڼکلا ذکر راځي
ځکه خواږه مې ټول شعرونه بڼکاري

چې نظر وکړم لېونی مینې ته
خوشې عبث راته خوبونه ښکاري

چې وړې دیدن اوس د اغیار کلي ته
خاورې به خود زما امیدونه ښکاري

نراشه ورشه د یادونو چم ته
خه دې په زړه کې نن خیالونه ښکاري.

محمد ریاض نراش

کسات

زه د ارزو په مخ
د زخمي ژوبل شهيد شوي احساس
له نا اميده او نا بنادو
وينو
يو خو خالونه کېږدم
خو ته حسرت يې
د غرور په الماسينو نوکو
د چا د مکر د تسلي لپاره
بې لوره وشپېلوي
بيا د خيال
د ناوې

سپېرې، زړې ډولۍ ته
په کون نظر وگورې
او په کپس، کپس وځاوندې
خو
رنګ دې ژېړ شي
ژړغونې شې ته!

ممتاز

د اور خپې

ما د لمرين حسن د اور په خپو
د پېغلو، پېغلو او نابادو هيلو
د بې درملو نامرادو ارمانو په خاطر
لکه
ليټکي
خان ډوبول غوښتل
خو
د بې لورې
او بدنامي بوډۍ
د تورې شپې بچيو
زموږ په کلي
د سکروټو باران ووراوه
او
ان کوڅه کې
د حسرت په څاڅکو وڅڅېدم.

ممتاز

د لېموپه لار

په مینه کې مجنون شه د فکرو په لاره مه ځه
منصور شه ابدی شه د شېبو په لاره مه ځه

د سرو شونډو موسکا شه په هوس، هوس مې ټکل کړه
احساسه لېونیږه! د لېموپه لاره مه ځه
د شمعي څنګ کې کپنه ژوند کول ورځنې زده کړه
پتنگه ځوانیمرګه د لمبو په لاره مه ځه
قدم ګوره پښتون ږده چې ګودر د پښتنو دی
غروره! ماتوي دې د پردو په لاره مه ځه
د مینې سرو لمبو ته له تکل سره رادانګه
تنکیږه! ګلالیه د نخرو په لاره مه ځه

خفه نه شي ګرېوانه زړه حره د قلندر ده
غمونه چې راتله نو د گیلو په لاره مه ځه.

ممتاز

د حسرت شغلې

کله منزل کله ډيوې وسوزي
کله شفق کله سپېدې وسوزي

د حيرت تاو کې د حسرت د شغلو
کله لمبې کله ايرې وسوزي
فطرت يې سيزي د غربت په لور
کله نصيب کله وعدي وسوزي
حسنه! چې تا په مړو کتو وويني
عشق اورين شي ارادې وسوزي
د وخت نادودو کېم لوگي غرور ته
کله مې سر کله پنبې وسوزي
چې د حسرت د خيال کوڅې ته درشي
زما د ذهن زلزلې وسوزي

د احساس سترگو کې تکذيب تهذيب شي
تالو مې وچ شي او گيلې وسوزي.

ممتاز

غزل

د درد په هريو ټال کې مې بڼکاره شه ته اشنا
ستي ستي زړگي ته مې نغمه شه ته اشنا

د تاد يارانې غمونه ډېر لرم په زړه
ليدو ته يې لږ شان په تماشه شه ته اشنا

نشه د ميو شرم کړي نشو نه ستا د عشق
د زړه د عشق ډېره کې مې مېلمه شه ته اشنا

د مينې په انگارزه مينه اوږم ستا په عشق
اميد او ارمانو ته مې اسره شه ته اشنا.

ناده مينه

۱۸/۸/۱۳۶۶

د زړه درد

د زړه درد مې لارښاتېږي حيرانېږم
له دې خپلې بې خبرۍ نه، نه خبرېږم

ستا د زړه د تور توپانه نه ډارېږم
زه پښتون يم د ننگ اور کې خوشالېږم

د خپل وار چې منتظروم وار زما دی
اوزما د وار نه ټول جهان اگاه دی

ما کلونه ستا تر جبر لاندې تېر کړل
تا بچي مې د اولس یتیمان ډېر کړل

ولې تا د پښتون دا روایت هېر کړل
د ښمنانو کله هم پښتانه زېر کړل؟

گورئ ورونو دی چې نن زما په خوا دی
ده ویل به دا کافر د پښتونخوا دی

نن زړگی مې د پښتون په درزېدو دی
چې له خوبه مې هر ځوان په وینېدو دی

له وطنه مې د ښمن په تښتېدو دی
کړئ پرې چغې اباسین په خندېدو دی

په چمن کې چې هر گل یې په خندا دی
ای فیروزه دغه ښکلی وطن ستا دی.

فیروز شاه

غزل

بخت مې د مينې هسې خوار وينم
اغيار په څنگ کې چې د يار وينم

زړه په گوگل کې ناقراره شي لا
يار مې په لار چې د اغيار وينم

هر څه به تېر شي خوزما زرگيه!
خير که خدا د عشق په دار وينم

لکه بلبل د گل په مينه باندې
مدام سينه کې د گل خار وينم

بدره! دا ستا د اميدونو کور کې
د سرو گلونو سور بهار وينم.

صديق الله بدر

۱۳۲۶ جدي

د زړه خبرې

چې راته کله کړي په خوله خبرې
ماته معلومې شي د زړه خبرې

وړوکی نه یم چې به هېره شي ته
هېرېدل تل وي د واپه خبرې

وړی دا ستا د مینې مور به نه شي
مینه کې نه کړم د ماره خبرې

وايم چې تل وای خوا په خوا راسره
چې مو کولای د هر څه خبرې

مین زړگی چې راته نه ژروي
بدره مه کړه د بېلتانه خبرې.

صديق الله بدر

۱/۱۰/۱۳۶۶

غزل

زه چي شرابي يم له نشو سره ملگري يم
يم چي مين شوى شونډو سرو سره ملگري يم

ماته د دوزخ د لمبو خله يادونه كړې
دلته د جانان د مخ شغلو سره ملگري يم

لار د ژوندانه مې له غمونو سره سترې ده
ځكه تل د ژوند له اند پېښو سره ملگري يم

خم چي د ساقي د حال پوښتنه خو هم وكړمه
تل يې له نشو ډكو جامو سره ملگري يم

راز ما د مينې چي په زړه كې تل ساتي بدره
هسې له راز ډكو زمانو سره ملگري يم.

صديق الله بدر

غزل

د حسن ټال ته ورختمه زنگېدمه په کې
د گړنگونو به لوېدمه مگر تلمه په کې

د چاپه ناز خدا خرد له مانه لاس واخيسته
د جنون اور کې سوزېدمه اوسېدمه په کې

د زړه په وينو گوره هسې اوښکه ځان بدلوي
د گړېوان ډنډه کې ډوبېدمه ورکېدمه په کې

د هجر گوتويې زما د زړه ارمان څيرې کړ
سر په صحرا به گرځېدمه کړېدمه په کې

ساقی پیالی دی ډکوه چې نن یې وار راغلی
ډیر یې په تمه تاوېدمه خورېدمه په کې

دا ستا د عشق په سوزونکي اورنۍ بټۍ کې
لکه نینه به جگېدمه لگېدمه په کې

دا د ارزود شونډو سره دي چې پرهر بڼکلي
د حسرت او بڼکې پاکومه خندومه په کې

ستا د رخسار او اتنگوله قاروني خزانې
خالي کچکول راووتمه ژرېدمه په کې

محب الله خیلواک

۴/۳/۱۳۲۲

غزل

اسمان ته زه د خيال په سردرو کې وختم
سپين مخ ته د اشنا چې په کمڅو کې وختم

توبې خو مې زاهد ته له پخوا نه وې وېستلې
تقدیر دی چې په لیکه د پیالو کې وختم

پښتو غیرتي هوډ به مې هېڅ وخت تغیر ونه کړي
منزل ته که په څوکو د چرو کې وختم

قسمت که مې ښه بولئ نو له دې نه بل څه نه شته
بس دا چې په نامه د پښتنو کې وختم

د حسن په زنځیر چې نن د عشق زندان کې بند دي
محبه! نور نو هغو لبونو کې وختم

محب الله خیلواک

۱۳۶۲ ل کال

غزل

زما د هيلو سره گلان بيا په خندا بڼکاري
ځکه رقيب بيا په غمو کې په ژړا بڼکاري

خمونه تش جامونه تش دي د يارانو زموږ
ځکه خو ورانه ميخانه نن خوا په خوا بڼکاري

کله چې کېږدي په چمن کې قدم مينه زما
د گل په بڼکلو بڼکلو سترگو کې حيا بڼکاري

نن مې په لاس کې د ساقي پياله د مې وليده
ځکه شراب راته جامو کې په نڅا بڼکاري

کله چې گورم د اشنا سترگو ته مينه باندې
په کې اميد او سور ارمان مې د سبا بڼکاري.

زهره خپه

غزل

يو وار مې ته په مړوندو ويده که
بيا مې په خاورو او ايرو ويده که

زه د مودو په لمر و سوي يمه
ته مې د زلفو په کمڅو ويده که
زه د گلشن گلونه نه غواړمه
خزانته ته مې په اغزو ويده که
گوندي رباب مې ستا کي درد در قرار
مطربه لږ مې په نغو ويده که
ولي دي لري کرم له خانه څخه
لږ مې په خپلو زنگنو ويده که

زه قدردان پاس په هوا چې راغلم
مالکه زېري په بڼو ويده که.

محمد يوسف قدردان

غزل

چې د وینو مې ښکاره سره فوراه شي
غیر ددې نواي دلبره څه چاره شي

دا پرهر دې په تصویر کې د خیالونو
که د هیلو غوتې خاندې راښکاره شي

ای د مینې رقیبانو ځان ته گورئ
دا کارونه به د خلکو تماشه شي

نښه شوی چې وي تیر کې د اهوڼو
رنځېدلی، درپه دراو اواره شي

چې ښکاره شوه زما اوبښکو کې شوه پټه
ارماني يمه ترڅو چې دوباره شي

صبر نه لرم په عشق کې نه پوهېږم
په دې کار کې مې زړګۍ پاره پاره شي

که ته يو ځلې نظر وکړې دلبره!
د جمشيد ځای به تابوت نه گهواره شي.

جمشيد

۲۱/۱۰/۱۳۶۶

پښتنې انداز

ستا که په وعدو پسې وعدې نه وای
جوړې به د اوبنکو قافلې نه وای

ما به بې شک هله بل نیولی وای
یار مې که ولاړ منگولې سرې نه وای

خیر که ستا د عشق په اور کې سوی وای
بل که د اغیار په اشارې نه وای

ژوند به حوصله وخته خوړلې وه
ستا دغه ترخو کې که خوږې نه وای

ما به درته هله برند کتل کاوه
ستا که هر انداز د پښتنې نه وای.

علم

غزل

اخلو به قدم د اور په مخ به ځو
نه به کوو غم د اور په مخ به ځو

ستورو ته به گورو لنډوو منزل
نه به کوو دم د اور په مخ به ځو

وايو به ملگرو دا يوه او بس
کور ته د صنم د اور په مخ به ځو

ځو به د منزل تر رسېدو پورې
اخلو به قسم د اور په مخ به ځو

پوه که مې پښتون اشنا په دې نه شو
سوځو به قلم د اور په مخ به ځو.

علم

غزل

ستا که د زلفو سلسلې خورې ورې پرته دي
دلته له غم نه ډکې شپې اوږدې اوږدې پرته دي

راشه ته وگوره د زړه خونه چې څه دي په کې
ډېرې خبرې او گيلې نوې زړې پرته دي
ټول اميدونه شول بدل په حسرتونو باندي
ځکه مې اوښکې په گړپوان د ميکدې پرته دي
ما سره څه دي ای رقيبۀ نور مې مه خوره
ستا د کردو مې په زړگي ډېرې ترخې پرته دي
کله چې راشم له خوده بې خودۍ دنيا ته
بس هره خوا کې خوشالۍ دي او مزې پرته دي

دا ابتدا ده د منزل لانتها چرې ده
د يار درشل ته خولا ډېرې ورځې شپې پرته دي.

علم

۳/۲/۱۳۲۲

پښتنه مینه

د زړه محفل کې مې ستا مینه په نڅا ښکاري
ځکه ویجاړه راته دا ښکلې دنیا ښکاري

ستم جفا دې د زړه کور راته پخوا وړان کړی
که راته خاندې ماته هم ظلم، تعدا ښکاري
هر دم مې هیلې ارزوگانې د زړه کور کې گرځي
په هرې هیلې کې قسم دی چې نوم ستا ښکاري
که د حسرت او ښکې په مخ مې بارانونه جوړ کړي
ماته د یار په درد او غم کې لادوا ښکاري
د زړه قطرې مې ستا د مینې ناکړدو ته ورکړې
زخمي زخمي زړه ته مې دا مینه شفا ښکاري

د پښتني مینې د ننگ او پت ساتو په خاطر
د پلوشې مینه کې یو جهان حیا ښکاري.

پلوشه سایۍ

د کاکاجي صنوبر حسين د غزل په اقتضا

غزل

بيا که مې له زړه وتې چغاري دي
خدا يېو چې د مينې داسې چارې دي

زړه چې مې زخمي شو د جفا په تبغ
بنکاري چې دې سترگې لا خونکاري دي

کله به يوځل هم خطا ونه کړي
دا پښتني سترگې حيا دارې دي

ته راشه د اوښکو قافله گوره
ستا راتلو ته ناستې انتظارې دي

زه خو ستا د عشق خپه كې خوښه يم
ځكه اندېښنې رانه فرارې دي

هم چې مې په سترگو كې ستا عشق ساتم
دې كې د پښتو سپېڅلې لارې دي

كړې مې تكل د مينې لار كې دى
خبر دى پلوشې ته كه دشوارې دي.

پلوشه ساپى

دا کور یوازي ستا دی

ما ستا په سترگو کې دنیا ولیده
د مینې دنیا
د هیلو کور مې په کې جوړ کړ
ستا عشق په کې مېلمه و
او مېلمه به مې ساتلو
ما ویل چې
دا مېلمه مې خفه نه شي
دنیا به مې د مینې ونړېږي
خدای مه کړه
چې کورگی دا ستا د مینې
ویجاړ شي په غمونو

دردونه ژړاگانې به ترې واخلم
بس ته په کې مېشته شه
دا کور زما د هیلو
ستا د مینې ستا د عشق دی
یوازې ستا پښتونه!
ستا پښتو زما حیا ده
بس ته په کې اوسېږه
دا کور یوازې ستا دی.

پلوشه سایې

غزل

وخته تاله ورځو شپو سره اشنا کړم
تاد ژوند له تقاضو سره اشنا کړم

ما یوازې مسافر گڼلو ځان خپل
مسافت له قافلو سره اشنا کړم
هسې ما به بې مقصده قدم واخیست
خو تاریخ له فیصلو سره اشنا کړم
په خپل خیال به مې هدف ځان ته نږدې کړو
اوس منزل له فاصلو سره اشنا کړم
که هر چا مې لار جدا کړه جدا نه شوه
اخیر وینې له نسلو سره اشنا کړم
چې کېدې په کې خبرې ستاد حسن
عشق له هغو محفلو سره اشنا کړم

زما بهار په قابو خپل نه دی خپل زړه هم
وايه څنگه سلسلو سره اشنا کړم.

تېمورشاه بهار

د وطن هجر

چې افغان له بل افغان نه جدا کېږي
د نفاق ډيوه به نوره هم بلېږي

نور اخی ورونور اخی چې سره یو شو
په بېلتون باندې وطن ټول خرابېږي

د ورورۍ لاسونه ورکړي وطنوالو
په ورورۍ باندې هر څه زموږ جوړېږي

بل د جنگ لمبې د عشق په اوبو مړې کړي
د ژوندون جرس په دغه بڼه غږېږي

دغه خوږ وطن ته راشی عطا وایي
چې دا خوږ وطن په هجر کې کړېږي

عطا محمد

غزل

د زلفو تسلسل کي چي تيارو ته رسېدم
په جگوتيتو لارو اميدو ته رسېدم

دا ټول بنايسته چمن شولو زما په وينو رنگ
چي زه کله دا ستا د زلفو غرو ته رسېدم
مات نه شولو نن مرگه دا زما پښتني هوډ
قاصده په همت خپلو وعدو ته رسېدم
ماځان کړلو پيدا ستا د بنايست په تصور کي
پيدا مې نه کړې ته که زولنو ته رسېدم
په اور د جدايي شوله ځواني زما لوگي
په طمع د وصال وم سرو لمبو ته رسېدم

اشنا د بنايسته او د خوږې مينې له لاسه
که نه زه کله دې شاړو مېرو ته رسېدم.

عبداللہ پانوس

۱۳۲۲/لیندی/۲۵

غزل

چې د يار په بنادۍ بناد وي اغيار نه دی
وفادار دی ستا له مينې بېزار نه دی
دا تيارې د انتظار په ماخوړې دي
که د هجرتوره شپه ده سهار نه دی

خلک ولې لېونی وماته وايي
لېونو سره خو هېڅوک غمخوار نه دی
که مې وليدې په وينه نو ديدن دی
د خوښو ديدار حساب په ديدار نه دی

انتخاب مې د يو گل وکر گلشن کې
چې يو يار لرمه بل مې په کار نه دی
د غمونو په يرغل کې شويوازې
که بدر د خوشالي طلبگار نه دی.

شفیق احمد بدر

غزل

د هجران په تورو شپو کې ما ژړل
په اهوڼو اسوېلو کې ما ژړل

ته د چاشپي د رقيب شپې که زما
ټوله شپه په دې سوچو کې ما ژړل

بې له هجره څه دی کار د مينانو
د وصال په اند بېښنو کې ما ژړل

اشنا څنگه بې خبروې زما له حاله
چې په اوښکو شوگړو کې ما ژړل

ته د چاد وربل گل يې نه پوهېږم
ستا په ياد ترخو شېبو کې ما ژړل.

ساجده عبدالله ميلاد

غزل

ټوله شپه غم د جانان مې ژپوي
توري سترگې اوچت شان مې ژپوي

په ژړا او په غمو شوه خواني تېره
هر يودم غم د هجران مې ژپوي

د احساس د اور په غېږه کې لوبېږم
د یتیم څیرې گرېوان مې ژپوي

ټول عالم شو خبردار زما له مينې
چې خبر نه دی جانان مې ژپوي

زما مينه زما هيله زما ژوند دی
ستا يادونه ستا ارمان مې ژپوي.

ساجده عبدالله ميلاد

شاهين نظر

حسنه په لېمو مې ولې ته ولې
دومره په تبغو مې ولې ته ولې

غوڅ دې کړه نظر رانه شاهين نظر
بس دی په پنجو مې ولې ته ولې

خیر که ته برېښنا مې تر نظر شولې
نور په تهمتو مې ولې ته ولې

ما که گناهکار د خم په غلا نيسي
بس نور په توبو مې ولې ته ولې

پر پرده د عقبی خبرې هلته کړو
دلته په ښېرو مې ولې ته ولې

حبيب الرحمن قربانخېل

غزل

د زړه په سر باندي اشعار ليکمه
په کي بڼا يست ستا د رخسار ليکمه

کله گلشن کي له گلونو سره
زه افساني د گل او خار ليکمه
سپېرو بادو کي د خزان زه مدام
خواره بيتونه د بهار ليکمه
تل دا ستانونه به زه ستا د جفا
د بېلتانه په هره لار ليکمه
شرمېږي ته زما په خړو جامو
ستا به دغه پېغور و عار ليکمه

زه مبارز د زړه په وينو باندي
د خپل جانان شرين گفتار ليکمه.

عبدالغني مبارز

پسرلی شو

د وطن په جگو غرونو
نوی ساز زمزمه کېږي

د سیندونو په موجو کې
د ژوندون نغمه تاوېږي

د سپېرو خاورو له منځه
سره گلان پورته جگېږي

وچې د بښتې شوې گلونه
بلبل خوښ دی او خندېږي

د مرغوانو کتارونه
د گلشن په لور خوځېږي

مصلحت کړې گلانو
غراو سمه زرغونېږي

په بلبلو بوراگانو
حقیقي اختر جوړېږي.

محمد ظفر تنی

غزل

شېبې شېبې د اوبنکو وروې چې رانه ځې
چرې مې په زخمونو بنځوې چې رانه ځې

د ناز خندا چې وکړې په نازکو نرمو شونډو
غوټۍ د سرو گلونو غوړوې چې رانه ځې
ويده تپونه وينې کړې چې د ناز په قدم راشې
نرۍ، نرۍ پرې مالگې دوړوې چې رانه ځې
د هيلو بن مې وسپري گلونه په خزان کې
د سترگو په بنو يې رږوې چې رانه ځې
ځيگر خو مې لاهلته په ټوپونو باندې راشي
په تگ کې چې دې سترگې جنگوې چې رانه ځې

سور داغ دې د سرو شونډو د هوس پر شونډو پرېږده
يو ځل خوبه مې گلې بنکلوي چې رانه ځې.

ملوک هوس

۱۳۶۲ ل کال

د اوښکو پیغام

د یار خیاله رانه ځي او که نه؟
لږ په قراره مې پرېږدي او که نه؟

څه رانه لږ شه نور مې مه ځوروه
ته چېرته کور کلی لري او که نه؟

د زړه له حاله خومې ته خبريې
مغرور اشنا هم خبروي او که نه؟

د زړه پردې مې له زخمو ډکې دي
يو خو پټۍ پرې لگوي او که نه؟

چې يو پيغام درته د اوښکو درکړم
هغه مې يارته رسوي او که نه؟

وخته بلد شوم له غمونو سره
په ما دې زور نور ازموي او که نه

هوسه! تش خو دې کړ زړه پر کاغذ
نور دې غزل اوس ختموي او که نه.

ملوک هوس

۱۳۲۲ ل کال

د محبت کلی

د بنکلا گل دې د کمخوپه څوکو
د هر عاشق په زړه داغونه وهي

د حسن تیغ دې د مین په زړگي
څرخي راڅرخي او ټپونه کاږي

د ناز چاره دې هوسپړي دې ته
چې مې د زړه پردې سوری سوری کړي

تور لونگین دې د سینې په دښته
په اوږدو لارو کې کاروان غلوي

ځان رسوي د محبت کلي ته
چې ورته یوسي د خوبنیو زېری.

ملوک هوس
۱۳۲۶ ل کال

د ارمان غېږه

باداره پرې مې ږده چې مې شم د ارمان په غېږ کې
لکه بېوسه یو انسان د بل انسان په غېږ کې

د سرو گلونو په موسم کې راته گوره خدایه
زه لکه ژېړه پانه پروت یم د خزان په غېږ کې

ستړي فکرونه په ځانگو کې د حسرت ځنگوم
لکه چې کونډه ځنگوي خپل یتیمان په غېږ کې

د ژوندانه فلسفه څه ده دا وچاته معلوم
په دغه باب کې حقیقت پټ د زبان په غېږ کې

د لېوني غوندي همېش و وخت ته ژارې شه له
د وخت خوړلي نه جوړېږي د لقمان په غېږ کې

زما همدغسې مسکن او منزل نه دی معلوم
لکه حالات چې خوري خپې تل د خفگان په غېږ کې

گومان کول که ناروا دي خو عالمه دلته
فکر تالونه خوري اکثره د گومان په غېږ کې

لکه توپان چې سیمه ږنګه کړي سپلاډ راولي
داسې مې اوښکې نن ورغړي د چشمان په غېږ کې

هېڅ رحمانی نظر چې خدایه په شهزاد ونه کړې
بڼه دی چې گرځي لېونی ستا د جهان په غېږ کې

فیض محمد شهزاد

غزل

د زړه په سر سودا خو ما پرېښوده
اشنا که تا راته رښتیا پرېښوده

خود به ځنگې پرې د غرور په نیلو
ما د تور تم په سر رڼا پرېښوده

د امید گل راته اغزي اغزي شو
سلگود اوښکو مې ژړا پرېښوده

ملامت نه یم سړې لمبې دي اشنا
د خاطر و لمنه تا پرېښوده

ظاهر غلط شو ستا په ښکلې موسکا
دې فیصلې ته یې دنیا پرېښوده.

ظاهر شاه، ظاهر

۲/۱۱/۱۳۲۲

غزل

راپورې بلې سرې لمبې شي چې ځې
د اميدو ډيوې مې مړې شي چې ځې

خپل لېوني زړگي ته څه ووايم
ستا نه يې ډېرې شان گيلې شي چې ځې

د بېلتانه پر هر رڼې کله
د غم شېبې راته نږدې شي چې ځې

جرگه د خيال مې چاته ولېږمه
چور مې دهيلو قافلې شي چې ځې

ظاهر تنها د جنون کلي کې شو
په اوښکو سرو يې سترگې سرې شي چې ځې

ظاهر شاه، ظاهر

۱۵/۱۰/۱۳۲۲

سوي سواره

نور نو کروندې ته د گودر له لارې نه ځمه
بيا به د کوڅې په ملا کې ستا سترگو ته نه گورم
په مړاوي غلچکي نظر
نور به دې نامه سره په شونډو کې
مړاوي موسکا نه راځي
پرېږده د غنمو درمند و سوځي
پرېږده چې د گلو دلی اور واخلي
پرېږده چې ډېران شي د ارمان کلی

پرېږده د خېړيو ځنگل وسوځي
چې سوې
خوله مې خاورې کړي!
دلته يوه دنگه خېړۍ ونږېده
خاورې شوه
مخکو ته مې مه راخته
سوې سواره ده وږي نه شته دي
سترگو ولې نه ژاړې په مينې پسې؟

احمد تکل
۲۰/۶/۱۳۶۶

غزل

په زړه پر هار دی راله خوب نه راځي
خپه دا خوار دی راله خوب نه راځي

شپې د شپو چې په راتلو شمېرمه
لرې يې شمار دی راله خوب نه راځي

طبيبه ستا د راتلو لارې څاري
روح مې بيمار دی راله خوب نه راځي

لارې پردی دي په هر لور چې گورم
پردېس نگار دی راله خوب نه راځي

د شپو تندي کې چې رڼا ښکارېږي
اروان يار دی راله خوب نه راځي.

فريده هوډ

غزل

وژنمه دې نن راته اشنا ووې
ما وي زه منمه څه چې تا ووې

لږ خاطر به کړې د رقيب مخ کې ته
ډېر په احترام مې ورتنه دا ووې

عشق کې مې مرگ خوښ په خوځو وار دی
ماته که يې تش دا په ادا ووې

بي تانه مي مرگد رب په کار نه دی
دروغ دي که صنمه تا رښتيا ووي

دار باندې منصور چې خپله وخته
تاد امتحان څنگه نن بيا ووي

اور ته د غرور چې عشق ورو دانگل
عقل و حيران چې راځه ما ووي

خپل زړه کې دوکه او فريب نه لرم
ځکه مې الفاظ ساده صفا ووي

ودې بنود غزل اسراره طرح کې
خيال دي د حمزه په ملگرتيا ووي.

سرزمين اسرار

د بڼا یست اثر

چې سترگې د یار گورمه جامونه راپه یاد شي
و مخ ته یې نظر کړم سره گلونه راپه یاد شي

د سترگو په کتو یې زه بې خوده په نشه شم
چې شونډو ته یې خیر شم سره لالونه راپه یاد شي
دا حسن دا بڼکلا او دا جمال چې د یار گورم
دا بڼکلې پوښتنې دا اسمانونه راپه یاد شي
دا تورې زلفې گورمه په خټ یې را اړولي
میدان د پاروگرو کې مارونه راپه یاد شي

بڼایسته دا دنگه ونه دې مثال د تنکۍ لښتې
اثر یې په ما زیات دی چې شعرونه راپه یاد شي.

ملالۍ ساپی

۱۳۲۴ ل کال

توده مینه

که مینه غواړې د وطن مینه درنه مینه ده
تر ډېرو ښکلو د وطن مینه ښایسته مینه ده

دا هسې مینه ده چې هېڅ یې هېرولی نه شم
زموږ د گران وطن سپېڅلې پښتنه مینه ده

د وطن مینه کې وفا ده ای پښتونه وروره
ژر شه وردانگه دا د حورو عجیبه مینه ده

په مینه سرور کول دا د هر مین دنده ده
د خپلواکۍ ټینګول زموږه دیرینه مینه ده

رب نه مې غوښتي چې په دې مینه کامیابه شمه
د ملالۍ له جوشه ډکه دا توده مینه ده.

ملالۍ ساپی

شهيد ته

شهيد ه له سپېڅلي عقيدې نه دې ځارېږم
د وړو، وړو بچيانو له نارې نه دې ځارېږم
د غيرت په اور کې تاوې دې جذبې نه دې ځارېږم
په گوليو بهېدلې وينې سرې نه دې ځارېږم

ما قسم کړی دی ستا په اسوېليو
چې د نېمن به دې هر ځای کې زه په دار کړم
د دوزخ د اور لمبو ته بهې گذار کړم
په نازک تېرې بل د اور انگار کړم

که مې نه کړې ډيوې ستا د ارمان بلې
بيا مې مه بوله پښتون، له پښتنو به نه يم
شال راپه سر د جنکو کره له زلمو به نه يم.

فيض محمد تصور

۱۳۲۵ ل کال

د وینو ویالې

د جنگ په اور کې سوزېدلای نه شم
نور نود خلکو غم زغمولای نه شم

اوښکې تویېږي بې بهاد خلکو
دا مروارید ارزانولای نه شم
زړه مې چاودلې په غمونو کې دی
دا خوار زړه زهیرولای نه شم
د ځوانو هیلو ځوانیمرگه ځوانان
په سره کفن کې ښخولای نه شم
بس بوره مور او ځوانه کونډه ناوې
د غم په تال کې زنگولای نه شم
نور د افغان په بنایسته وطن کې
ویالود وینوته کتلای نه شم

پرېږدئ افق د خوشبختۍ وځلي
د غمو پېټۍ په شا وړلای نه شم.

عطیه افق

امتحان

خیال یې وزړه ته تسلا راولي
مرو امیدو ته مسیحا راولي

مینې خو داسې چارې وکړې په ما
چې هر نفس ته نوم دا ستا راولي

پرېږده د سترگو تنډاره دې وکړم
د زړه تیارو ته مې رڼا راولي

وخت امتحان د مینې اخلي راځم
ځکه بېلتون راته بیا بیا راولي

پښتني اوښکې به جرگه کړم ورته
که مې یو ځل راته اشنا راولي.

عطیه افق

د کاهو باران

ورېنمين تارونه به د زلفو څه کړم
څيرې گرېوان چې پرې گنډلی نه شم

د خولې خبرې خودې ډېرې وکړې
خوپه عمل کې څه ليدلی نه شم
دا خپل لاسونه به مړوند کې غوڅ کړم
چې د قصاب زړه پرې راکښلی نه شم
رنگ ته مې وگوره په خپله پوه شه
حال د زړگي درته ويلی نه شم
هسې مې سپزې په لمبو کې ولې
زه يوقوت يم ورکېدلی نه شم

وخت دې باران د کاهو وکړي پر ما
زه يې پښو ته ټيټېدلی نه شم.

امان الله غلجی
۱۳۶۴ ل کال

غزل

محفل کې شول د سیمې عاشقان لمبه لمبه
په شمع چې شي څنگه پتنگان لمبه لمبه

بنايست دې د سپوږمۍ غونډې ځلېږي په جهان
پرې ځکه شول د کلي هلکان لمبه لمبه

راځه چې یو تربله کړو د مینې دنیا جوړه
چې عشق باندې موشي ټول غمازان لمبه لمبه

اوس بس کړه لږ خو پرېږده د جفا لمن دلبره
ستا حسن مې د زړه کړ ټول ارمان لمبه لمبه

تر خوبه درته ناست زه عالم زېب یم په امید
خوښي مې ټوله کړله ستا هجران لمبه لمبه.

عالم زېب

کاره کاته

پتنگه! عشق ته په لمبو وگوره
شمعې! ژړا ته په نخرو وگوره

دلته د ناز په خوبو سر نه شې ته
د مینې کور ته په درنو وگوره

کاره کتل په سترگو ونه کړې ته
لیلا بڼایست ته د پښتو وگوره

نظر د بدو په زړه څله ساتي
دا هديره د پښتنو وگوره

لري غيرت پښتون په سر کي همېش
جېل ته روان په زولنو وگوره

دلته مېړانه د خوشال پرته ده
دا له غيرت ډکه زانگو وگوره

دا د پښتو د حسن ډکه کلا
يو ځلي بيا په تاريخو وگوره.

لعل پاچا

د هیلو کاروان

د سوي زړگي حال مې له تصوير نه وپوښته
نیمگړې ارزوگانې مې تقدیر نه وپوښته

د هیلو کاروانونه مې منزل ته نه رسېږي
د اوښکو سپلا بونه مې ضمیر نه وپوښته

ما جوړ وړله امېل کړو مرغړو نه د اوښکو
اشنا پروا ونه کړه دې تقصیر نه وپوښته

تنکی هیله د زړه نه مې په شونډو کې سلگۍ شوه
سلگۍ بېرته ستنه شوه دې تاثیر نه وپوښته

د سترگو په گرداب کې مې د وینو جوړ ډنډونه
د نیا په کې غرقېږي اوس تدبیر نه وپوښته

د خیال نیله یې ونښته د زلفو په ولول کې
خلاصی یې ترې نه شته له زنځیر نه وپوښته

د یار په غېږ کې خوښ دی هیله من د وصال تېری
هجران خپلې سترگې له شوگیر نه وپوښته.

محمد قاسم هیله من
۱۸/۱۰/۱۳۲۵

د هیلو غوتی

هله د دنگو پر تمناکو غرونو
لویې ورشو او زرغونې لمن کې
د گڼو ونو
د تریخ سیوري لاندې
یوه هسکه کېږدی
د ازادۍ او خپلواکۍ په وړانگو
لکه د لمر داسې روښانه ښکاري...
یوه سپوږمۍ د کېږدۍ خوا کې ناسته
سترگې (یې) په لوړو څوکو
د لویو غرو لگېږي
ورته ناپایه دښته
د لمر په وړانگو ښکلي
خپه خپه ښکارېږي

اولکه:
تاندۀ غورگه
د پسرلي په موسم
ورو ورو غورېږي
او بيا ټوله گل شي...
داسې د پېغلې په ماشوم زړگي کې
يوه د هيلو غوټۍ
د غورېدو په خاطر
سر راوباسي له گرېوانه وايي:
کاشکې ما هم د يوناپايه درياب
د قهرجنو څپو
ماتې کښتۍ ته د ساحل په هيله
لار ښوولای!

محمد قاسم هيله من

ای هېواده!

ای هېواده زه پرتا باندې مین یم
ستا په مینه کې د زړه په سر خوږمن یم

ستا بڼادي زما بڼادي ده غم مې غم دی
ستا د مینې په اور سوی لوغړن یم

لاقي نه وهم واقعیت درته وایم
ستا په سر زه تېر له خپل سرما مال او تن یم

له اموتر سمندر زما کور یې
ستا د عشق په اور کباب په ټول بدن یم

ستاله ميني په هېڅکله منکر نه شم
زړور يم داسې نه ده چې ډارن يم

عقیده مې ده کامله په دې پوه يم
چې زه ستا په هر دښمن باندې سوبم يم

ستاله هر رښتيني دوست سره دوست اوسم
ستاله هر وحشي دښمن سره دښمن يم

په يولاس کې مې قلم بل کې مې توره
ښه هرچا وته څرگند پرون او نن يم

ته مې ساه يې ته مې ژوند ته مې وجود يې
ستا په لار کې باعزت ته او پتمن يم

له هغې لارې چې ته پرې زرغونېږې
وابه نه وړمه هم تل به په رفتن يم.

لاهور ټکر

پښتني حيا

اوس چې مې په زړه کې اندېښنې راځي
وايي چې جانان سبا دلې راځي

لارې به جارو په خپل ښو کړمه
گوره چې د ورځې که د شپې راځي

بيا به پخوانۍ مينه تازه کړمه
خیر که مې حيا د پښتني راځي

راشه که راځې ته د زړه کور ته مې
کور کې د زړگي مې ولولې راځي

ستا په انتظار کې زه رڼا يم
اوښکې مې په سترگو کې رڼې راځي.

شفیقه رڼا

۳/۱۰/۱۳۶۵

نرگسي لېمه

دا ستا د نظرياد مې په خيالونو کې راناڅي
هوس مې د زړگي په پيوندونو کې راناڅي

د هجرتوره شپه کې د وصال شمع لگېږي
پتنگ له ډېره شوقه غورځنگونو کې راناڅي
حيا د پښتني ده چې پل ونيسي مخ ته
رخساري يې د حيا په سروگلونو کې راناڅي
د سترگو په نگاه باندې دې زړه زما زخمي کړ
هر زخم د زړگي مې خنجر و نو کې راناڅي
خزان د بېلتانه مې د خوښۍ پسرلي يووړ
نرگس غوندي ليمه په بارانونو کې راناڅي
رڼا شوله خپه خپه د مينې سمندر کې
د عشق هره خپه يې په موجونو کې راناڅي.

شفیقه رڼا

کتل

ستا په ياد کي ياره عالمونه هېرومه
د زړه په درد او غم کي پرهاړونه هېرومه

په وخت د سحرگاه باندې شبنم په گلو پرېوزي
ارمان د وصل را چي خپل دردونه هېرومه
د زړه مرغی مې والوته اسمان ته بې وزره
ديدن سره د يار دا پروازونه هېرومه
ته گل د بيابان شولې و هرې خواته خاندې
د گل په دې خدا کي ستا غمونه هېرومه
د مينې گل خزان شود ظالم بېلتون له لاسه
خزان ته د هر گل مې خپل اهونه هېرومه

دا ستا کتل مې ياره ټول وجود راته لمبه کړ
رڼا ته د لمبې مې خپل اورونه هېرومه.

شفیقه رڼا

آه

د اسمان په مخ دا آه دی که زړگی دی پاره شوی
دا شفق دی په اسمان کې په وینو دی لړلی

یا اثر دی پاتې شوی د مظلوم شهید د وینو
یا لمن د کوم خونخواره که فریاد دی راوتلی

یا غوغا ده د مظلومو د اسمان سترګې سرې شوي
یا نگاري مخ سور کړی که عاشق یې دی وژلی

یا د پېغلي پښتنې مخ له حیا څخه سور شوی
یا یې سور سالو په سردی که پلوی یې دی نیولی

د اسمان لمنه سره ده که شین شوی لاله گل دی
یا یې ټیک پر تندي ایښی که مین په زړه داغلی.

شفیقه رڼا

ازمون

عقل مې د عشق په تکل اور کې په لمبو رغړي
مينه مې خوږلن کې په انگار او په ايرو رغړي

نن راته په سترگو کې لمبه د قهر تاوه کړه
هيله مې له دې هم د سکروټو په سرو رغړي
خومره د اميد په مينه نازي مې گوگل کې زړه
عشق باندې په مالگو کې په خپلو پرهرو رغړي
چا د اور په سترگو کې ليدلې د اوبو مينه؟
عقل بې احساس دی په لمن کې د پردو رغړي
بيا نازکو نرموله ازمون نه پنبې وکښلې
موږه متکورو سره چيرته په اغزو رغړي

بنکل به مې اميد کړي د سره حسن انتگي په عشق
ځکه چې نن وخت ورته په پنبو کې په توبو رغړي.

اسماعيل

د ماضي خندا

د آه په تاو عشق لېوني وځنډل
شونډو د گل کي چې اغزي وځنډل

عقل به وناڅي احساس ته خجل
حسن د غم کي که بنادي وځنډل

دود شو تکل د اسو پليو په اور
ورته پرهر زړه ارماني وځنډل

د گل خندا يې په لمبو ونيوه
سيلي په مينه د سپرلي وځنډل

نور د سبا د حسن شونډې مښي
په توند شمال باندې ماضي وځنډل.

اسماعيل

۲۰/۲/۱۳۶۶

د اوښکو جنازي

پر سوي مخ مې دي روانې سلسلې د اوښکو
راته خنډ پړه او کوه مې تماشي د اوښکو

چا مې پر شونډو د خندا د خپې حل ونه ليد
عشقه گرم نه يمه راغلي مرحلې د اوښکو

د کوم احساس له خولې نه وځي د زگپرويو کتار
چې د شعر سترگو نه مې خوشې دي ويالې د اوښکو

خومره د مکر تخیل ته کښته شوی نرم؟
په نوم د میو راته مخ کې ږدي پیا لې د اوښکو

دا به تصویر د چا د ویروي انځور کړی قلم
ځکه یې نوکې نه تویېږي ترانې د اوښکو

څنگه به گاتي متکور نه شي د سترگو زما
چې شپه او ورځ ترېنه تاوېږي سرې لمبې د اوښکو

شي به کړې د یار مغرورې سترگې عقله که نه؟
چې ورته یوسم سترې شوې اندېښنې د اوښکو

ستا د لذت ناظر دې سپزي د عشق هیله زما
اخر به وړم د خدا کټ کې جنازې د اوښکو.

اسمعیل

۲/۲/۱۳۲۲

متکور

زه د ارمان لپاره
لکه د جوارو دانه
د اور بټۍ کې
د ازمون په گوټو

په مینه مینه

په اور واوښتم راواوښتم
خو د لمبو له تاوه
سپینه پولۍ نه شولم
او د خوږې مینې د عشق له زوره
د اور لمبو کې
متکور پاتې شوم.

اسمعیل

۲۷/۱۲/۱۳۲۵

د محمد اسماعيل يون لنډه پېژندنه

محمد اسماعيل يون د
حاجي محمد خان
زوی پر ۱۳۴۲ل
کال، د لغمان ولايت د
الينگار ولسوالۍ
دنيازيو په يوې
روښنفکرې کورنۍ
کې زېږېدلی دی.

لومړنۍ زده کړې يې

د الينگار ولسوالۍ د سلينگار په لومړني ښوونځي کې سرته
رسولي دي، تر هغه وروسته کابل ته راغی او په خوشال خان لېسه
کې شامل شو. پر ۱۳۶۲ل کال له نوموړې لېسې څخه په دويم
نومره بريالی او پر ۱۳۶۷ل کال د کابل پوهنتون د ژبو او ادبياتو
پوهنځي د پښتو څانگې محصل شو. پر ۱۳۷۰ل کال له نوموړې
څانگې څخه اول نومره بريالی او پر همدې کال بېرته د پښتو
څانگې د کدر غړی شو. پر ۱۳۸۵ل کال په نوموړې څانگه کې د
ماسترۍ دوره پيل شوه، يون په ډېر ښه او بريالي ډول دا دوره پايله
ورسوله.

محمد اسمعیل یون له ۱۳۷۰ ل کال څخه بیا تر تنه پورې د کابل پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځي تدریسي غړی او د (پوهندوی) علمي پوړۍ ته رسېدلی دی، پر استادۍ سربېره، استاد یون د «کابل پوهنتون»، «هیلې» او «شمشاد» مجلو د چلوونکي دنده هم په ښه ډول ترسره کړې ده. په پېښور کې د چاپېدونکې «معارف» مجلې کتونکي غړی هم و. همدارنګه د یو شمېر نورو چاپي خپرونو همکار هم پاتې شوی دی.

استاد یون پر ۱۳۸۱ ل کال، په جلال اباد کې بېړنۍ لویې جرګې ته د ختیزو ولایتونو د انتخاباتو د دفتر مشر شو، ددې جرګې لپاره تر ټاکنو وروسته د جرګې غړی، بیا د جرګې د غړو له خوا د بېړنۍ لویې جرګې د لومړي منشي په توګه انتخاب شو. استاد یون په دې جرګه کې تر خپل وروستي وسمه خپل ملي او تاریخي مسولیت ادا کړ او د هېواد د ښمنه عناصرو د توطیو مخه یې ونیوله.

تر دې جرګې وروسته، کله چې د افغانستان د اساسي قانون د تدوین بهیر پیل شو، نو استاد یون بیا ددې بهیر لپاره د ختیزو ولایتونو د دارالانشاد دفتر مشر وټاکل شو. په ختیزو ولایتونو کې د اساسي قانون د لویې جرګې لپاره انتخابات هم د همدې دفتر له خوا ترسره شول. استاد یون د اساسي قانون د تصویب په لویه جرګه کې د نوموړې جرګې د دارالانشاد غړي په توګه خپل فعال رول ادا کړ. ټاکل شوې وه، استاد یون په ختیزو ولایتونو کې د افغانستان

د جمهوري رياست لپاره د عمومي ټاکنو د دفتر مسول شي، خو په کابل کې د لويو جنگسالارانو او ځينو تنظيمي مشرانو له خوا پر حکومت او ملگرو ملتونو د زيات فشار له امله له کاره گوښه شو. ملگرو ملتونو (UNAMA) استاد يون ته وړاندیز وکړ، چې په کابل کې به تر دې لوړه دنده دروسپارو، خو استاد يون ونه منله او خپلې استادۍ ته يې دوام ورکړ.

درې کاله وروسته يې د ځينو ملگرو په زيات ټينگار او غوښتنه، د جمهوري رياست د ملي امنيت شورا په دفتر کې د فرهنگي چارو د رياست دنده ومنله او په کابل پوهنتون کې پر استادۍ سربېره لا تر اوسه دا دنده پر مخ وړي. استاد يون پر ۱۳۸۵ ل کال د افغانستان او پاکستان د امن گډې جرگې لپاره د افغانستان له خوا د منشي په توگه غوره شو او دا دنده يې هم په ښه ډول ترسره کړه.

استاد يون د خپلواک ليکوال په توگه په تېرو شلو کلونو کې گڼ شمېر فرهنگي او ټولنيز خدمتونه ترسره کړي، په گڼو چاپي، راډيويي او ټلويزيوني مرکو کې يې د واقعيتونو او حقايقو د څرگندېدو له امله د خلکو په زړونو کې ځای نيولی دی. که څه هم ډېر خلک د يون ليکنې، مرکې او نظريات خوښوي، خو يو شمېر داسې خلک هم شته، چې د يون سرسختي مخالفين دي. د هغه ملي او گټورو نظرياتو ته هم غلط رنگ او تعبير ورکوي، دا ډول

اشخاص، چې اکثره يې زورواکي او د سياسي ډلو تپلو غړي او مشران دي، د استاد يون نظريات خپلو شخصي او تنظيمي گټو ته خطر بولي، نو ځکه يې په ټينگه مخالفت کوي. زه ددې شاهد یم، هر کله چې يون کومه ليکنه او مرکه کړې، نو دده پروړاندې يې مثبت او منفي غبرگونونه دواړه راپارولي دي، منفي غبرگونونه اکثره وخت د هغو اشخاصو او ډلو له خوا وي، چې په تېر کړکېچن سياسي بهير کې يې ډېرې نامشروع گټې ترلاسه کړي او ځانونه يې مطرح کړي دي.

مثبت غبرگونونه اکثره د ولس د مشرانو، روښنفرانو او نورو مخورو له خوا وي، خو استاد يون په دغسې سختو اغزنو او تنگو شرايطو کې بيا هم خپل فرهنگي، سياسي او ټولنيز کار ته دوام ورکوي.

دا اوسنی فرهنگي کار، چې تاسو يې اوس په مسلسل ډول گورئ، دا د تېرو شلو کلونو کارونه دي، چې له تېريونيم کال راهيسې پرې په منظم ډول کار شوی، اوډل شوي او دادي ستاسو مخې ته ايښودل کېږي، په داسې يو دولتي دفتر کې چې بوختياوې په کې ډېرې وي، د منظم او ستر فرهنگي کار سرته رسول اسانه کار نه دی. استاد يون پر خپلو فرهنگي کارونو سربېره د گڼو فرهنگي ټولنو د غړي، همکار او موسس غړي په توگه هم خپل فرهنگي رول ادا کړی، په پېښور کې يې د دوو المان مېشتو فرهنگي ټولنو

د افغانستان د کلتوري ودې ټولنې (او د پښتني فرهنگ د ودې پراختيا ټولنې) د همکار په توگه د بېلابېلو لیکوالو په لاسکونو اثار، ايډيټ او چاپ کړي دي. دغه راز يې په سلگونو کورنيو مشاعرو، ادبي غونډو او سيمينارونو کې ونډه اخيسته ده، خپله يې هم په لاسکونو مشاعرې، سيمينارونه او علمي ورکشاپونه جوړ کړي دي.

سربېره پر دې، په يوزيات شمېر، ملي او نړيوالو کنفرانسونو کې يې په ښه ډول د خپل هېواد استازي کړي ده. دلته به يې د اثارو يادونه وکړو:

اثر

الف- پنځونې

کتاب نوم	څرنگوالی	چاپ کال
• متکور	لومړۍ شعري ټولگه	دويم ۱۳۸۷
• په اورونو کې سندرې	دويمه شعري ټولگه	دويم ۱۳۸۷

ب- راټولونې

• هيلې	گډه شعري ټولگه	دويم ۱۳۸۷
• نيمگړي ارمانونه	د حيران شعري ټولگه	دويم ۱۳۸۷
• د لوونو فصل	گډه شعري ټولگه	دويم ۱۳۸۷
• د نازوانا ياد	د سيمينار د ليکنو ټولگه	دويم ۱۳۸۷
• د استاد الفت نثري کليات	د استاد الفت نثرونه	درېيم ۱۳۸۷
• سيندونه هم مري	د اسحق تنگيال شعري منتخبات	دويم ۱۳۸۷

ج- ژباړنې

- د ټولنپوهنې له نظره: په افغانستان کې د واک جوړښتونه
دويم ۱۳۸۷ د پوهنوال روستار تره کي اثر
- د افغانستان فرهنگي ميراثونو ته يوه کتنه
دويم ۱۳۸۷ د نينسي دوپرې اثر
- په افغانستان کې د جگړې جنايتکارانو محاکمه
دويم ۱۳۸۷ د پوهنوال روستار تره کي اثر

د - يونليکني

- د اماراتو سفر د اماراتو يونليک دويم ۱۳۸۷
- که يون دی يون دی د اروپا يونليک لومړی ۱۳۸۷
- د پنتاگون ترخندو د امريکا يونليک لومړی ۱۳۸۷

هـ- خپرنې او شننې

- د محمد گل خان مومند اند و ژوند ته يوه لنډه کتنه دويم ۱۳۸۷
- استاد زيار د پښتني فرهنگ يو ځلاند ستوری دويم ۱۳۸۷
- د کابل پوهنتون د ادبياتو پوهنځي پښتو کتابښود دويم ۱۳۸۷
- د افغانستان فرهنگ ته اوبښتي زيانونه دويم ۱۳۸۷
- د پښتو شعر هندسي جوړښت شپږم ۱۳۸۷
- له افغانستانه د مسلکي کادرونو د فرار عوامل دويم ۱۳۸۷
- ساينسي پرمختياوې دويم ۱۳۸۷
- بېړنۍ لويه جرگه ولسواکي او زورواکي دويم ۱۳۸۷
- انديال خوشال لومړی ۱۳۸۷
- هيله د خپلو سريزو په لمن کې لومړی ۱۳۸۷
- کلتوري يون لومړی ۱۳۸۷
- فرهنگي فقر لومړی ۱۳۸۷

- مرکه او مرکې لومړۍ ۱۳۸۷
- خوشال په خپل ايډيال لومړۍ ۱۳۸۷
- د کتابونو په وېرمو کې لومړۍ ۱۳۸۷
- افغانستان په سياسي کړلېچ کې لومړۍ ۱۳۸۷
- پښتوليکنی سمون لومړۍ ۱۳۸۷
- اوسنۍ رسنۍ لومړۍ ۱۳۸۷
- که نړيوال ماته وخوري؟ لومړۍ ۱۳۸۷

خدای (ج) دې استاد یون ته ډېر عمر ورکړي او جرئت دې ورته هم
تاند لري، الله (ج) دې دی له هر ډول بدو بلاوو وژغوري، په فرهنگي
کارو زیار کې ورته دنور زغم او اوسپلې هیله لرم.

په درناوي

وفا الرحمن وفا

کابل- افغانستان

Hile

(Hoops)

The collection of young poets poems

**Collected
By:
M. Ismael yoon**

ISBN 978-9936-500-00-6

د خپرونو لړۍ: (۱)

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library